

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficult. 3. An persona divina, prout condistincta à natura divina,
sanctificet formaliter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](#)

proportionatum: ratione enim ut *Quo*, si concedatur sanctificatio, proportionatior erit sanctificatio ut *Quo*.

I N S T A T 2. Dubium esse non potest, perfectius possideri divinitatem, per unionem hypostaticam, quam per gratiam habitualis; nam illa est melior possessio alicujus boni, quæ facit, ut tale bonum reddat meliorem naturam possidentem: per divinitatem autem maximè redditur humanitas amabilis.

R E S P O N D E T U R. Possideri unione hypostatica perfectius Deum; sed tanquam per rationem ut *Quo*, non autem per ut *Quod*; redditque ut *Quo* naturam humanam possidentem meliorem; sed non ut *Quod*.

I N S T A T 3. Possessio melioris boni, semper, cæteris paribus, est perfectior: Ergo & major possessio, si cætera sint paria, erit perfectior; sed possessio divinitatis per unionem hypostaticam, est major: Ergo.

R E S P O N D E T U R. Per unionem hypostaticam, haberi ut *Quo*, majorem possessionem divinitatis, sed non ut *Quod*; cum tamen ipsa gratia habitualis sit possessio ut *Quod*: cum ejus entitas sit, esse ut *Quod*, participationem ipsam naturæ divinae in se.

D I C E S 5. cum eodem. Unio hypostatica, ratione sui formaliter opponitur cum peccato, perfectius enim possidet sumum bonum, quam visio beata, quæ tamen expellit peccatum; Ergo unio est forma sanctificans.

R E S P O N D E T U R. Quod unio hypostatica perfectius, ut *Quo*, opponat se peccato, & possideat Deum; sed non tanquam ratio ut *Quod*: quod forte etiam non convenient visioni.

D I C E S 6. cum eodem. Unio hypostatica est longe majoris perfectionis, quam gratia habitualis; & tamen difficile appetit, formam sanctificantem superari à forma non sanctificantem; nam forma sanctificans reddit dignum amicitiam Dei: quod non præstat forma non sanctificans.

R E S P O N D E T U R. Unionem hypostaticam, tanquam rationem *Quo*, esse perfectiorem; consequenter ut *Quo* etiam sanctificare. Deinde, quæ sunt ex diversa serie, possunt se superare, & superari; & ita substantia in ratione entis, melior est præ gratia, quæ est accidentis: licet à gratia superaret ordine; multæque aliae instantiæ ostendunt, quod id possit fieri; & suadet argumentum negativum, *Non repugnat*.

D I C E S 7. A Paribus Incarnationis mystrium exaltatur tanquam excellens divinus effectus; ubi non commendatur personalitas Verbi, quia hæc non est effectus divinæ omnipotencie. Unde etiam ab Augustino, appellatur hæc unio, summa gratia, dicit item Bernardus, quod hæc unitas præcellat cunctis aliis, præter unitatem Trinitatis.

R E S P O N D E T U R. Concedo, commendari unionem hypostaticam, tanquam excellente effectum; sed nego, quod hoc titulo debeat esse jam sanctificativa, ut *Quod*. Rutsus, donum, & gratia coincidunt; hinc si unio hypostatica est donum gratuitum datum humanitati, erit etiam gratia: sed nego, quod gratia, sumpta simpliciter pro dono, coincidat cum sanctitate. Bernardus solum dicit, unionem hypostaticam, esse reliquias unitatibus admirabiliorem, quia unum illud personale, primò ineffabile est post Trinitatem; imò si ex hac unitate argendum esset, probabitur, unione hypostatica non sanctificari humanitatem: quia nec unitate Trinitatis formaliter sanctificari potest.

I N S T A T 1. idem. Unio hypostatica, essentia liter postulat magis perfici intrinsecè, persanctitatem incretam; hæc autem exigentia est perfectior, quam gratia habitualis.

R E S P O N D E T U R. Illa exigentia est ut *Quo*: consequenter non fundabit rationem sanctificantis ut *Quod*; titulus etiam perfectionis, ut *Quod*, non fundatur vis sanctificativa.

I N S T A T 2. Bernal apud eundem. Unio hypostatica producit gratiam habitualem physicè; vel saltem ratione illius debetur Christo gratia.

R E S P O N D E T U R. Negando antecedens. Eo etiam concesso, nihil sequitur: quia, si actio productiva gratiæ non sanctificat ut *Quod*, cur unio productiva gratiæ, sanctificabit ut *Quod*? nec debent causæ æquivocæ præstare hoc formaliter, quod suis effectus. Debetur autem gratia ratione unionis, tanquam exigentis ut *Quo*; sed inde non sequitur, quod sanctificetur ab illa exigentia formaliter, sed tanquam ab exigentio sanctitatis.

I N S T A T 3. Bernal. Ratione unionis debetur Christo cultus supremus hyperdulia: hic autem titulus non debetur nisi titulo sanctitatis.

R E S P O N D E T U R. Sufficit unioni debetur titulus sanctitatis, ut *Quo*.

Punctum Difficultatis 3.

An Persona divina, prout condistincta à natura divina, sanctificet formaliter?

A S S E R O 1. Personam divinam, prout distinctam à natura divina, sanctificare formaliter, non rectè ex eo præcisè deducitur, quia est idem realiter cum divinitate.

R A T I O : quia licet illa persona, prout condistincta à natura virtualiter, nihilominus eam realiter involvat: licet item virtualis alietas stet cum identitate reali: nihilominus, non potest præcisè exinde deduci, quod sanctificet formaliter in sensu reali; quia etiam non potest reduci, quod personalitas in sensu reali communiceatur, communicatâ naturâ.

D I C E S

DICES 1. cum Lugo, disp. 2. Seçt. 4. num. 68,
Quod scilicet una perfectio prout condistincta
virtualiter ab alia, contincat illam virtualiter,
quatenus postulat cum ea identificari; sic & per-
sonalitas virtualiter continet naturam, in quan-
tum perit cum illa identificari.

RESPONDETUR. Petere identificationem,
non facit; ut in sensu reali competit id petitivo,
quod competit ei, cum quo petit identificari;
nam personalitas divina petit identificari cum
eo, quod communicatur, non tamen ipsa in sensu
reali communicatur. Hæc intelligi & defen-
didebent, ex dictis repetito, circa distinctionem
virtualis, in ordine ad prædicata physica.

DICES 2. Virtualitas illa non obest, quomodo
nulla persona sit Deus nemine cogitante; et
donec obest, quominus sit sancta.

RESPONDETUR. Indubie nemine cogitan-
te est sancta; sed inde non sequitur, quod præci-
se ex eo, quod sit realiter sancta, possit habere
rationem sanctificantis; quia etiam persona, est
idem realiter cum eo, quod communicatur, ta-
men, etiam in sensu reali, non communicatur.

DICES 3. Quamvis, in prædicato, *Communi-
catur, non communicatur*, & aliis similibus, inter-
cedat virtualitas, potest tamen non intercedere
in prædicato *Sancti, & Divini*; ergo sanctifica-
bit titulo identificationis realis.

RESPONDETUR. Non titulo identificationis,
sed titulo indistinctionis virtualis, à prædicato
Sancti.

An autem possit personalitas divina, non di-
stingui virtualiter, ab aliquibus prædicatis na-
turæ divinae, indistinctis virtualiter ab ipsa natu-
ra? de hoc dictum alibi. Posset hoc negari: quia
hoc ipso daretur distinctio virtualis, inter illas
ipas virtualitates in Deo, quasdam distinctas à
personalitatibus; & quasdam non distinctas;
nam aliquibus ex illis in sensu reali conveniret
id, quod convenit personis: aliquibus verò non
conveniret; hoc autem esset multiplicare vir-
tualitates, sine necessitate. *Pro sequentibus
affertis*

NOTANDUM est. Eandem personam Verbi
condistinctam virtualiter à natura divina, etiam
prout ita condistincta est, dupliciter sumi posse.
Primo prout divina personalitas est. Secundo pro-
ut simpliciter personalitas, abstrahendo ab illa
& praecindendo, etiam formalitatem divinæ, &
cujuscunq; alijs formalitatis. *Hoc notato*

ASSERO 2. Personam Verbi etiam condistinctam
virtualiter à natura, si sumatur prout persona
divina est, adhuc sanctificare humanitatem forma-
liter.

RATIO 1. afferti est. Quia ita sumpta, adhuc
dicit divinum esse; si ita sumpta, dicit divinum
esse: ergo humanitas, sub hac formalitate termina-
ta, habet divinum esse; ergo habet & sanctita-

tem; nam habere sanctitatem, in præsenti, non
plus importat, quam habere esse divinum.

RATIO 2. Quia personalitas sic sumpta ad-
huc habet tria illa requisita ad sanctitatem, su-
pra enumerata.

RATIO 3. Quia sub quacunque formalite-
te, ipsam deitatem dices sanctificare, sub eadem
proportionaliter dicam, etiam personam, quā
divinam, sanctificare; Ergo si illa sanctificat, et
iam persona divina sanctificabit.

ASERO 3. Personam Verbi, condistinctam vir-
tualiter à natura, si sumatur non prout divina est,
sed abstractè a formalitate Deitatis, non sanctificare
formaliter.

RATIO 1. asserti est: quia & sanctificaret, &
non sanctificaret. Sanctificaret ut supponitur:
non sanctificaret autem, quia & diceret esse di-
vinum, & non diceret: non diceret, quia supponit
ur præcisa esse à divinitate; diceret autem,
quia omnis sanctificatio importat esse divinum,
unde præcisa personalitas, nec rationem finitæ,
nec rationem infinitæ dicit, ut visum in 1. par.

RATIO 2. Quia formalitas sanctitatis, & for-
malitas personalitatis, non sunt eadem, diffe-
rent enim definitionibus; ergo cùm considera-
tur aliquid secundum rationem personæ, non
consideratur secundum rationem sanctitatis;
Ergo sub illa ratione, sub qua consideratur in ra-
tione personæ, non potest concipi, tanquam
principium sanctitatis; Ergo nec esse formale
principium sanctitatis: cum per principium for-
male sanctitatis, pro nunc, non plus intelligatur,
quam esse aliquid conceptibile, tanquam for-
mam sanctificantem.

RATIO 3. Homo, spectatus secundum so-
lam animalitatem, & prout abstractus à rationa-
litate, non est formaliter principium ratiocinian-
di; alias animal abstractum, & secundum se spe-
ctatum, ratiocinaretur: quod suppono ex Me-
taphysica, & Logica, falsum esse; ergo & perso-
na Verbi, spectata secundum solam rationem
personæ, & non secundum rationem divinæ,
non potest esse ratio formalis sanctificandi. Pro-
batur consequentia paritate rationis: cùd quod
formalitas ratiocinii, à formalitate animandi,
diversa sit, sicut etiam diversa est formalitas san-
ctitatis, & diversa formaliter ratio personæ.

CONFIRMATUR. Demus, per impossibile,
personam Verbi reddi sanctam distincta realiter
sanctitate, annihiletur illa sanctitas, non erit jam
physicè & realiter sancta persona Verbi: Ergo
etiam, cùm, ratione præscinditur ab illa esse di-
vinum, ratione nostra non erit divina; Ergo
nec sancta, cùm sanctitas, divino esse sit de-
finita. Ergo ulterius nec sanctitatem ratione
nostræ tribuere poterit, quā talis. Contra hoc
tertium assertum, quod objici posset, solvi debet
ex materia metaphysica & logica de Prä-
cisio-

cisionibus. Secundum assertum habet h̄ic propriae suas difficultates.

DICES 1. Non apparet, quā persona prout condistincta à divinitate, dicat rationem divinæ?

RESPONDETUR. Quando accipitur persona divina, & tamen prout condistincta à divinitate, sumitur tunc ex eo, quia ipsa virtualitas illius personæ, in suis intrinsecis, habet inclusam rationem divinæ; vi cuius, petit esse persona, divinam naturam per identitatem terminans; ita ut intuendo illam virtualitatem, in ipsis illius intrinsecis prædicatis, eluceat ratio personæ non humanæ, nec ratio suppositi cujuscunque, sed ex essentia sua terminativi, per identitatem, non nisi naturæ divinæ; & hoc facit involvi in illa ipsa persona rationem divinæ, adeoque sanctificati. Unde competit illis personis esse divinum, non sumptū pro Deitate, sic enim deberent dari tres Dii relativi; sed sumptum prudenter ordinem ad Deitatem.

INSTABIS. Illæ personæ dicunt etiam exigentiam ad identificati infinitudini divinæ, & tamen non datur in illis esse infinitum personalis: ergo nec dabatur esse divinum.

RESPONDETUR. Sicut datur esse divinum personale, derivatū ab esse Deitatis in obliquo, non vero à Deitate: unde non dantur per nos tres Deitates relativæ: ita concedi potest, dari esse infiniti in personis, derivatum ab eo, quod personalites illæ sint debitæ naturæ infinitæ: adeoque sint, ut ita dicam, non Nominativæ, sed in obliquo infinitæ: Hoc est, infinitæ naturæ debitæ, dicentesque ordinem ad identificari infinita naturæ. Rursus potentia identificari infinitudini in personis, est potentia identificari naturæ, quæ dicit infinitudinem; non est autem potentia inclusa in ipsam personam: quia persona, ex conditione personæ, naturam petit, non autem ea, quæ per se quā talia non sunt personalibia, qualis est infinitas; consequenter nec in illa potentia, fundabitur infinitas: sed illa tenebit se à parte naturæ præcisè: datur autem potentia in persona divina, ut sit naturæ divinæ, adeoque ut sit divina. Denique esse divinum rectè salvatur, ex solo petere identificari divinæ naturæ: quia esse deitatis, licet aliquid non sit Deitas virtualiter, esse inquam Deitatis salvat esse divinum; consequenter competit personis esse divinum; jam autem esse infinitum non salvatur præcisè, per petere esse infiniti, consequenter hæc potentia in personis, non salvabit esse infinitum carundem.

DICES 2. ex Lugo. Personalitas Verbi, prout distinguitur virtualiter à natura divina, non sanctificat formaliter ipsum Verbum; ergo prout sic, non poterit formaliter sanctificare naturam humanam. Quod enim in se non est sanctitas, non potest sanctificare humanitatem.

Antecedens probatur. Ab illo sanctificatur formaliter Verbum, à quo habet formaliter priam radicem beatitudinis, nam sicut in nobis sola gratia habitualis est radix virtutis & beatitudinis, & non alia: ita Deus dicitur sanctus à sola sua natura divina, quæ est prima radix beatitudinis illius.

RESPONDET 1. Lugo. Propter hoc argumentum, probabile sibi videri, non dari propriæ tres sanctitatis relativas, sed unam essentialē communem & absolutam. Et quamvis admittantur perfectiones relativas, non tamen tres beatitudines, vel sanctitatis: hæc enim omnia sunt absoluta, nec multiplicantur in relationibus. Addit tamen, licet personalitas non possit esse ipsi Verbo prima radix beatitudinis, potest tamen esse talis radix, unita naturæ humanae: quia ita perficit illam, ut communicetur ei, titulo hoc, hæreditas æternæ beatitudinis; licet enim hanc hæreditatem accipiat, etiam intuitu naturæ divinæ sibi communicatae: accipit tamen insuper eam intuitu personalitatis: à qua non minus redditur amabilis immediate, quam redditur amabilis mediata à natura. Nec obest, quod respectu ipsius Verbi non sit personalitas prima radix: eadem enim forma potest esse sanctitas respectu unius subjecti, & non respectu alterius, propter diversam capacitatem. *Hac responso*

NON SATISFACIT 1. Negabunt enim oppositi, vi personalitatis communicari à Deo hæreditatem beatam humanitati, supposito quod negent sanctificari formaliter humanitatem, à persona Verbi.

NON SATISFACIT 2. Quia illud, quod formaliter non habet, non potest alteri dare titulum coniunctionis & unionis. Tum quia nemo dat quod non habet. Tum quia si sanctificare non plus dicit, quam subjectum capax, formam sanctitatis, & unionem; si ergo aliquid non sit forma, sanctificans in se, qui unione redetetur forma sanctificans? Tum quia si animationalis, de se non esset rationalis, solā coniunctione, non posset reddi rationalis, & dans rationalitatem toti: Ergo & persona, solā coniunctione, non potest reddi radix beatitudinis, & forma sanctitatis.

NON SATISFACIT 3. Quia quamvis possit idem respectu unius subjecti esse forma sanctificans, & respectu aliūs subjecti non sanctificans, id tamen procedit ex suppositione incapacitatis subjecti; sed Verbum est subjectum capax sanctitatis: & cur non etiam dande titulo personæ, si ipsa dicatur in se esse sancta?

ADDO, quia in aliiquid, in genere causæ efficientis, facit coniunctum id, quod non facit separatum; ut cum unus carbo cum alio liquat aurum; nihilominus ut aliiquid ex coniunctione cum alio præstare possit id formaliter, quod forma-

formaliter sibi ipso non est, id omnino impossibile est: quia enim, esse aliquid formaliter alteri tale, est esse per suam entitatem alteri tale: si in seipso non est tale, quomodo per suam entitatem alteri erit tale? consequenter, quomodo effectum formalem suum tribuet?

R E S P O N D E T 2. Amicus, & docet, personalitatem Verbi communicare naturam humanae sanctitatem participatam à natura divina, ut à primaradice; est tamen respectu humanitatis ipsa persona, prima radix: ad eum modum, quo gratia dicitur prima, quæ aliam in subjecto non supponit; quæ fuisse secunda, si aliam in subjecto supposuisset. *Hec responso*

N O N S A T I S F A C I T. Tum quia quæro, an ipsa persona sit prima radix, vel non? si est: ergo datur triplex radix, secundum triplicatatem personarum. Si autem non est: quomodo alteri, ut dictum immediate, erit prima radix beatitudinis? Tum quia quæro, an personalitas Verbi, quæ talis, sit radix beatitudinis, & quæ talis sancta? si non: ergo non habetur fundamentum, quod sanctificet; si sic: cur non etiam sanctificabit ipsammet personam divinam? Tum quia, si ita se habet persona ad sanctificandum Verbum, quemadmodum gratia, comparata ad aliam gratiam: sicut homo sanctificatur etiam secundum gratiam, ita & Verbum sanctificabit personalitate. Deinde, quamvis esse primum, & esse secundum, si non nisi secundum subiectum spectentur, salvari possint; id tamen non est universaliter verum. Nam si humanitati, jam informatæ prius gratiæ habituali, accederet unio hypostatica, indubie per oppositos, natura divina esset illi prima radix sanctitatis, antecedentiaque illa prioris gratiæ non faceret, quominus in suo genere esset natura divina prima radix; cur ergo etiam non erit ipsa persona, in suo genere, prima radix sanctificandi, etiam Verbo?

R E S P O N D E T U R 3. Verbum dupliger sanctificari intelligitur, idque etiam in seipso. Primo per aliquid simpliciter primum & presuppositum: & hæc sanctitas habetur à natura, ad sique sumptam sanctitatem pertinet, esse priam simpliciter radicem beatitudinis. Deinde potest intelligi, quod sanctificetur per modum ultimè completivi, in sua tamen ratione primi & divini; & sic sanctificare, spectabit ad ipsam personam: quæ etiam est prima radix beatitudinis, sub ratione ultimè completivi, idque per virtualitatem aliquam divinam; ex quo etiam colligitur, quod eodem modo sanctificare possit humanitatem, illamet personalitatem divinam.

I N S T A B I S 1. Sequitur exinde, quod sint tres sanctitatem relativæ.

R E S P O N D E R I posset. Sicut cùm dico, animalialis est anima humana: corpus sic or-

ganisatum est corpus humanum: non sequitur inde, quod sint plura esse humana; sic nec sequitur, quod sint plura esse divina, quamvis dicam Patrem esse personam divinam, itemque alias personas esse divinas. Et sicut esse hominis, dicit esse completum, adeoque hoc ipso, quia v. g. anima non est esse completum, non est homo, sed aliquid hominis; sic etiam, quia esse divinum applicatum personæ est incompletum, seu non importans in sua virtualitate naturam; sit, ut hoc ipso dicatur esse non nisi aliquid deitatis, aliquid sanctitatis, hoc est terminus ejusdem. Dici etiam posset, dari tres sanctitatem relativas, sicut dantur tres perfectiones relativæ. Quare autem exinde non sequatur, dari tres Deos relativos, dictum in 1. parte. Et certè, triplex illud esse divinum, non aliud est, ut dictum, quæ tres personæ, exigentes identificari uni deitati; tales autem exigentia, potius fundant unitatem Dei; ad eum modum, quo ly Humana, dictum de anima, & de substantia corporea, non fundat plures homines relativos.

I N S T A B I S 2. Ergo & dabuntur tres omnipotentiæ relativæ; nec poterit dari regula taxandi, quænam multiplicentur, & quæ non multiplicentur?

R E S P O N D E T U R. Regulam hanc esse imprimitis autoritatem sacram, quæ admittit tres adorandos: consequenter inferri potest, dari tres sanctitatem relativas. Dari autem tria adoranda in Trinitate, docet Nycaenum II. quod approbat Tharaelli professionem. *Secundum inquit, singularitatem personarum, tria adoranda.* Et Athanalius, *Trisagion tribus personis aptari dicit: quod inquit, preter Trinitatem nefas sit quemque ipsis modi honoribus affici.* Secundum taxativum est. Ea necesse est multiplicari in Trinitate, quæ nisi intelligentur multiplicari, erunt personæ iliae nihil; unde debent admitti tres perfectiones relativæ. Ea item, quibus non multiplicatis, personæ divinæ non erunt constitutæ in ratione Personæ divinæ quæ talis formaliter non essent autem constitutæ in ratione personæ divinæ, & non intellegentur petentes identificari deitati; adeoque si non essent divinæ completivæ, consequenter, si non essent hoc sensu sanctæ. Potest autem intelligi persona divina, licet ponatur non nisi omnipotens, vel immensa per essentiam, ponereque, quod persona quæ talis, v. g. Verbi, petat identificari naturam divinæ, non est transferre prædicata deitatis in personam; transferrentur autem, si poneretur personalis omnipotencia, vel immensitas. Quæ omnia in hoc resolvuntur. Ea sunt multiplicanda in Trinitate, quæ nisi multiplicentur in Trinitate, non erit Trinitas, quæ tamen multiplicationem involvit; non esset autem Trinitas, si personæ in se essent nihil, vel dicendo oppositionem nihilo, si non dicerent exigentiam ad identificari naturam divinæ; hoc ipso enim non essent illæ per-

* q. tonæ

Tractatus III.

sonæ divinæ, adeoque nec constitutiva Trinitatis; ex quo duo sequuntur jam præfacta, quod persona & dicant perfectionem, & habeant virtuale esse divinum explicatum, adeoque sanctificativum; Non multiplicatâ autem omnipotentiâ &c. ad huc stabit Trinitas, consequenter, nulla omnipotentia multiplicandæ necessitas.

INSTABIS 3. Persona divina jam supponit communicatam primam radicem sanctitatis humanitati, nempe ipsam Deitatem; ergo ipsa non potest esse prima radix.

RESPONDETUR. Potius natura præsupponit sanctitatem communicatam à persona, quia persona immediatè unitur, natura autem mediata; non tamen se impedit ad invicem ad sanctificandum: quia illa sanctitas alia ratione reperitur in natura, nempe tanquam in primo præsupposito; & aliter in persona, tanquam ultimò completiva.

Hæc Responsio 3. fulcitur auctoritate Luponis, qui dicit; Personalitas licet non sit formaliter natura, est tamen formaliter entitas divina, cuius participatio tribuit jus ad beatitudinem, sicut participatio naturæ divinæ.

DICES 3. Sanctitas formalis stat in esse Filii Dei, seu in participatione naturæ divinæ; hinc gratia justificans est sanctitas formalis, quæ constituit creaturam in esse Filium Dei, estque participatio naturæ divinæ; sed persona Verbi, prout conditincta à natura, non est illo modo natura divina; ergo persona prout conditincta non sanctificat.

RESPONDETUR. Condistinguendos esse hos terminos; aliud enim est formaliter, esse Filium Dei; aliud esse participem naturæ divinæ; aliud esse participem esse divini. Si dicas, quod sanctitas sit forma constituens in esse Filii Dei: debebis moderari doctrinam; nam ipsa natura divina, persona item Patris & Spiritus Sancti, non haberent sanctitatem, quia nulli ex his competit esse Filium Dei; licet verum sit, per aliquam sanctitatem, hoc est, per gratiam datum puræ creaturæ, fieri nos filios Dei. Si autem nomine sanctitatis, intelligas participationem naturæ divinæ: sic sanctitas conveniet omnibus tribus personis, propter identitatem cum natura divina; sed excludes jam sanctitatem omnem personalem, cuius afferenda allatum est fundamentum. Denique sanctitas accipi potest, pro esse divino: & hæc ratio est communis sanctitatis: nam & esse Filium Dei, sive naturalem, sive adoptivum, est habere esse divinum; competit item participationi naturæ divinæ; & sub hac formalitate esse divini, competit etiam personæ, sanctificabitque persona humanitatem. In forma aptatur solutio; Sanctitas formalis, stat in participatione natu-

ræ divinæ, secundum suam rationem communem spectata. Nego; licet id habeat, secundum rationes particulares spectata; consequenter persona non sanctificabit sub hac formalitate sanctitatis, sed non nisi sub formalitate esse divini. Quod autem sanctitatis nomine veniat Este divinum, favet præter dicta Catechismus Pii V. qui appellat gratiam *qualitatem divinam*; & Cyrilus lib. 4. in Joannem qui eam appellat *formam divinam*.

DICES 4. Si personalitas divina sanctificat, ergo & persona creata sanctificabit; nam si participatio creata divinæ naturæ sanctificat, etiam participatio personæ divinæ sanctificabit.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probare multum; quia probat etiam per esse natura humanae sanctificari hominem, quia est participatio naturæ divinæ natura humana: sicut ergo in participatione naturæ divinæ, datur participatio in ratione naturæ, quæ non sit specialis, adeoque nec sanctificativa; ita potest dari participatio personæ divinæ non specialis, adeoque non sanctificativa.

DICES 5. Non sanctificat omnipotentia: ergo nec persona divina. Quod ipsum sic alter proponit. Non rectè dicitur, ex eo sanctificare omnipotentiam, & esse quid divinum, quia dicit ordinem, ut sit non nisi Dei; ergo nec ex eo dicitur sanctificare personam, & esse divinum quid, quia dicit ordinem, ut sit non nisi terminativa Deitatis per identitatem.

RESPONDETUR. Cum omnipotentia non posit uniri humanitati per se, unione fundante communicationem idiomatum, hinc nec concipitur sanctificans; ceterum propter identitatem realem, & indistinctionem virtualiem à natura divina, sanctificabit, licet non sub conceptu omnipotentia.

Quod attinet ad illud secundum, dici potest; Ordo, quem dicit omnipotentia, ut sit non nisi Dei, est ordo non ratione alicujus virtualitatis, quæ sit in ordine ad prædicta physica, sed est ordo ex modo concipiendi: si est ordo ex modo solo concipiendi, hoc ipso non habet jam rationem divinæ, aliam virtualiter, ab ipsa natura; si non habet aliam virtualiter rationem divinæ, nec potest sanctificare aliâ sanctitate, quam naturæ; competit autem personæ divinæ alia virtualitas, ordoque virtualis ad terminandam naturam divinam, per identitatem; consequenter competit alia virtualitas esse divini, adeoque sanctificativum virtuale.

INSTABIS. Non potest reddi humanitas æterna, immensa, æternitate, & immensitate Dei, ergo nec sancta sanctitate Dei. Ut solvatur instantia, perpendenda est hæc Thesis.

Cw

Cur sanctificante sanctitate increata, Attributa tamen non tribuant suum effectum formaliter?

RESONDET 1. Amicus, disparitatem esse, quia humanitas, etiam abstracte in seipsa considerata, participat effectus formales sanctitatis, qui sunt, esse amabile supernaturaliter, principiare opera Deo grata, &c. jam autem humanitas abstracte in seipsa considerata, non participat effectus formales, aeternitatis, immensitatis, &c. Addit, effectus formales sanctitatis, esse morales, qui communicari possunt humanitati, etiam abstracte consideratae; effectus autem formales immensitatis, aeternitatis, & reliquorum attributorum, sunt physici, qui communicari nequeunt humanitati, nisi humanitas ipsa constitutatur, in spacio, & tempore infinito.

CONTRA est 1. Quia ad hoc, ut dicatur aliquid posse participare a Deo natura humana, non debet attendi, an participet hos effectus, vel non, abstracte in seipsa spectata; nam cum participet effectum existentiae, sequetur quod possit existere existentia Verbi: ergo quantumvis non participaret effectus immensitatis humanitas, non ideo jam non poterit participare eandem rationem a Deo.

CONTRA 2. Quia natura prout abstracte in sespectata, participat effectus justitiae, misericordiae: ergo poterit in ordine ad hos substantialemente perfici, defacto que esse perfectam in Christo. Quod ipsum sicut ultraius proponitur. Imperfetta substantia participatio, reddit capacem naturam substantiae perfectissimae divinam; Ergo etiam imperfeta a praesentia ad locabilitatem determinatam poterit reddere capacem naturam humanam, ad participandam presentiam perfectissimam, quae est immensitas, vel ubiquitas Dei; & cum defacto anima participet aeternitatem a parte post, poterit reddi aeternitate Dei a parte post. Nec obest, quod reddi non possit aeterna a parte ante: quia, quamvis natura humana non possit aseitate substantiae perfici, semper enim illa substantia, respectu humanitatis, est substantia Verbi, non a se homini, nec ejusdem propria; defacto tamen non obest hoc, quominus substantia substantiae Verbi, natura humana; sic non obserit, quominus dicatur reddi aeterna aeternitate Verbi, quantumvis non possit reddi aeterna aeternitate ante.

CONTRA 3. Quia etiam esse sanctum, est quid physicum, fundatum in esse supernaturaliter in infusione; & tamen hoc non obest, quominus reddatur natura humana substantialiter sancta: ergo nec obserit respectu aliorum attributorum. Deinde negatur, quod humanitas non nisi moraliter a Verbo sanctificetur, ut meminit Lugo, n. 50. Nam unio physica, forma physi-

cè sancta, non videtur, quo careat, ne reddat subiectum physicè sanctum? quæ omnia in humanitate reperiuntur.

RESPONDET 2. Esparza quest. 27. Ubicatio & duratio, ex suo conceptu, sunt ultima determinatio durantis, & ubicati per ipsas; unde repugnat, ut aliquid informetur & determinetur duratione & immensitate divinæ, quæ formaliter tali, utque recipiat effectus formales utriusque, quin sit ubique & semper: ad hoc enim & non aliud illæ determinant; nec fieri potest, ut ratione earum existat aliquid, in hoc potius loco, quam alio, pro hoc potius tempore, quam pro illo. Ac proinde cui conferre non possunt, ut sit semper & ubiq., nihil prorsus illi conferre possunt; eo modo, quo ubicatio & duratio creata, nihil illi conferre possunt; cu non possunt conferre, ut sit, ubi, & quando, illæ sunt defacto, ex natura sua. Cum ergo humanitas, ob suam essentiali limitationem, nec sit, nec esse possit ubique & semper; non est capax ullius effectus formalis proprii, immensitatis & aeternitatis divinæ. Eadem est ratio de aliis ejusmodi prædicatis: non tamen de sanctitate; cuius effectus formalis non est, ultimò determinare ad aliquid extrinsecum plus vel minus, sed solum, subiectum reddere objectum congruum divinæ dilectionis; id quod præstari magis potest respectu subiecti, cui magis communicatur: & minus respectu subiecti, cui minus communicatur; ideoque sanctitas divina, Deitatem & personalitates divinas, quibus communicatur per identitatem, reddit infinitè diligibiles a Deo: humanitatem vero, cui finitè communicatur, finitè diligibilem. Cujus discriben penes magis & minus dari non potest, quoad præsentiam localem & tempus; quandoquidem fieri nequaquam potest, ut aliquid sit præsens aliqui tempori, vel loco, plus aut minus, quam aliud, sicut potest esse magis vel minus diligibile; et, quod ille effectus consistat in indivisibili, non vero hic.

CONTRA est 1. Tum quia ex eo, quod immensitas Dei, vel aeternitas, non possit communicare totum suum effectum, non sequitur, quod non possit ullum: sicut ex eo, quod non possit communicare elevationem omnipotentia ad ponendum quocunque, non sequitur, quod non possit elevare ad plura; & si haec elevatio non consistit in indivisibili, cur consistet in indivisibili communicatio effectus immensitatis & durationis? Rursus, ex eo, quod aliquis non possit portare centum, non sequitur, quod portare non possit tria; ergo nec ex eo, quod non possit reddi ubique humanitas Christi, sequitur, quod non possit reddi præsens localiter hic. Præcipue autem, quia ipse Deus, vi illius, non redditur in actu secundo immensum occupans, sed non nisi habens has determinatas præsentias; cur ergo non poterit etiam has deter-

* q 2 minatas,

P
MLOD
WISKI
3.614.
V
5

minatas, vi immensitatis, habere præsentias Christus, cum jure ad alia loca, si dentur?

CONTRA 2. Tum quia restarent hic aliqua probanda; nam ex eo, quod sanctitatis effectus, non sit determinatus ad aliquid extrinsecum, non sequitur, posse jam humanitatem sanctificari divinè; nam etiam existentia non determinata ad aliquid extrinsecum, & tamen nihil potest existere existentia divinā. Deinde si sanctificatur Christus sanctitate increata infinita, unde etiam merita illius dicuntur esse infiniti valoris, quomodo jam dicetur, quod à sanctitate increata reddatur finitè diligibilis?

CONTRA 3. Tum quia restaurari possunt omnes difficultates. Licet subsistentia, ex suo conceptu, sit ultima determinatio in ratione per se stantis, hoc non obstante, potest non propriā, sed alienā subsistentiā, hoc est divinā terminari humanitas Christi; ergo etiam quamvis ubicatio, & duratio, ex suo conceptu, sint ultima determinatio durantis & ubicati, poterit humanitas Christi ubicari & durare ubicatione & duratione divinā. Rursus, potest accipere effectum subsistentis natura humana, à persona divina; ergo & effectum existentis ubique & semper. Potest vi immensitatis determinari Deus, ut existat in hoc, qui non nisi datur, loco, nec exigere ut deatur infinitus locus; ergo etiam potest determinare eadem immensitas, ut existat humanitas in hoc loco, nec exigere, ut existat aetū ubique. Imò si non repugnat, ut fiat subsistens subsistentiā Verbi, cur repugnabit, ut determinetur ad existendum ubique immensitate divinā, & conferre, ut sit semper & ubique potentia? Ubicatio & duratio creata possunt conferre, ut sit homo hic & nunc; ergo & immensitas aeternitasque divina, continens perfectionem ubicacionis & durationis creatæ, potest conferre nobiliō modo, ut sit hic & nunc: sicut confert subsistentia, ut sit subsistens subsistentiā Verbi. Non datur in creatura essentialis limitatio, ut non existat nisi subsistentiā creatā; Ergo nec dabatur essentialis limitatio, ut non sit ubique & semper. Potest dari plus deificatum per identitatem, & minus per unionem substancialē; ergo etiam potest dari minus, hoc est, per unionem, & magis, hoc est per identitatem, immensum, aeternum &c.

RESPONDENT 3. alii apud Rosmer. De facto Christus non est ubique, cùm transierit de loco in locum; si non est defacto ubique, nec potuit esse: cum forma unita subiecto capaci, non potuerit non communicare effectum suum formalem.

CONTRA est. Ubi quis dicerent, apparet illum transisse de loco in locum: posito quod apparet non transierit, dicetur ubicatum tamen divinā ubitate fuisse, vel potuisse esse, cùm potuerit sanctificari Deitate: transisse

autem de loco in locum, ratione ubitatis creatæ. Vel, dici posset. Sicut Christus habet propriam actionem, quam elicit, per communicationem tamen idiomatum, est illa actio infinita & divina: sic habuit proprias ubitates, quæ tam, per communicationem idiomatum, erunt immensitæ.

Impugnat alter hanc responsonem Rosmer, & dicit, de hoc ipso queri, cur non potuerit effeatus his immensitatis communicari? sed jam redita hujus ratio in responione: quia defacto non est immensitas communicata, & consequenter melius inquireretur, cur defacto non sit communicata, sicut sanctitas defacto communicatur?

Quod autem alii recurrent ad hoc, quod esse sanctum sit quid morale, & esse immensum sit quid physicum; id non convincit: nam imprimis physique sanctificatur humanitas Christi sanctitate divinā; redditque paritas, cur possit effectum hunc moralem habere humanitas, & non effectum hunc physicum? Recursus etiam ad mediatarum unionem non refert; quia media-tē unitur Deitas, & tamen sanctificat humanitatem; reditque quæstio, cur immediatè non possit uniti immensitas? Quando autem alii dicunt, unionem ad immensitatem debere esse per essentiam: implicat autem aliquid creatum esse immensum per essentiam; id etiam non convincit; nam sicut unio ad subsistentiam non debet esse per essentiam, ita nec unio ad immensitatem.

RESPONDENT 4. alii apud eundem. Tria esse genera entitatis. Quædam enim sunt perfectiones alterius: qualia sunt accidentia & modi; alia sunt perfectiones sui simul: quales sunt formæ substanciales; quæ quidem ordinantur ad subiectum, quod perficiunt, sed simul recipiunt aliquam perfectionem propriam, ad quam ordinantur, cùm sint pars entis completi. Alia rursus sunt, quæ habent esse unicè gratiā sui: ut substantiae completæ; talia non possunt alteri tribuere effectum suum formalem: talis autem est immensitas, quæ nata est ubicare se ipsum, & non enī aliud à se.

CONTRA. Tum quia sanctitas divina non est talis perfectio, quæ sit nata habere esse unicè gratiā sui, sed sanctificat etiam humanitatem: ergo idem dicendum de immensitate. Tum quia non appetet, quare modi & accidentia sunt perfectiones non nisi aliū, & formæ substanciales sunt perfectiones etiam sui: cùm etiam accidentia ordinantur ad totum accidentale, & in illo compleantur, adeoque perficiantur. Detur item taxa cognoscendi, quod nam ens sit gratiā sui: ut ita cognoscatur, an immensitas sit gratiā sui. Tum quia quamvis Deitas sit gratiā sui, hoc non obstante, ipsa Deitas sanctificat humanitatem, ut infra dicetur; Ergo & immensitas, licet sit gratiā sui, immensitabit humanitatem. Recur-

Recurrit Rosiner ad hoc, quod unio substantialis non possit dari, nisi inter naturam humana-
nam, & subsistentiam divinam, consequenter,
ex humanitate & immensitate, non potuit esse
unum per se substantiale. Addit, quia unio vel
est accidentalis, vel substantialis? non sub-
stantialis: quia duæ naturæ illæ sunt completæ;
non accidentalis, quia hæc deberet advenire
primæ radici operationum; non adveniret au-
tem, quia ex utroque extremo, deberet fieri u-
num compositum substantiale, & consequen-
ter prima radix. Sed neque id convincit; nam
imprimis potest fieri unum per se, ex complebili-
& completivo; jam autem humanitas, est
complebilis in ordine ad ubi: cur ergo non po-
terit compleri radice ubitatis divinæ, nempe
immensitate? Nego quod ex immensitate &
humanitate non possit fieri unum per se substantiale:
utrumque enim est substantiale mem-
brum, & datur incompletio in esse ubicabilis &
ubicantis. Unde recursus ad hoc quod illæ
naturæ sint completæ, in præsenti, ut sonat, non
tenet; nam non agitur de unione naturarum,
in quibus, quæ talibus, est completio, sed de u-
nione naturæ & immensitatis, seu ubitatis divi-
nae radicalis; & tamen in linea ubi, est incom-
pletio. Tum quia, ex Ubi modali accidentali
& humanitate non sit unum substantiale, & ta-
men hoc non obstante. Ubi modale tribuit sub-
jecto rationem ubicati; ergo etiam, quamvis ex
immensitate, & humanitate non fiat unum sub-
stantiale, poterit immensitate divinæ, immensi-
tati humanitas.

RESPONDEAT 5. Aldrete. Et quidem.

DE AETERNITATE, sic discurrit: quia illa
unio ad aeternitatem, vi cuius deberet dici du-
rare humanitas aeternitate divinæ, illa, inquit,
unio, ex propria quidditate, deberet esse ab a-
eterno. Quod implicat; nulla namque crea-
tura, ex propria essentia, potest durare aeternam
duratione; quia in ipsa productione creatæ en-
titatis, fundatur Dei dominium, ut possit illam
redigere in nihilum.

CONTRA. Quia illa unio, ex propria sua
quidditate, non debuit esse aeterna; si enim unio
hypostatica ex propria sua entitate non est a-
eterna, cur unio cum aeternitate aeterna debeat
esse? sufficit itaque ad salvandum Dei domi-
nium, quod illa unio auferibilis esset, licet quo-
usque non auferretur, non posset non durare,
quod etiam certum est de creata duratione, sup-
posito quod illa esset modus, & sicut, non ex
propria sua essentia, humanitas est Deus, sed per
unionem; ita nec foret per propriam essentiam
aeterna, sed per unionem.

INSTANT Aldrete. Humanitas Christi non
potest denominari, pro aliquo tempore deter-
minato, durans aeternitate Dei; quia non est ra-
tio, cur humanitas redderetur ab aeternitate,
existens in hoc potius tempore, quam alio: quia

aeternitas de se, omnia tempora complectitur,
nec potest determinare unio, ut forma det hunc
potius effectum formalem, quam alium, subje-
cto capaci de se utriusque; alias etiam posset da-
ri unio, quæ uniret sanctitatem substantialem,
qui illa denominet Sanctum: & alia, quæ mi-
nus sanctum, quam modò sit. Quæ omnia in
hoc resolvuntur. Quia effectus formalis, cuius
est subiectum capax, nequit communicari in
parte: quia rationes formales sunt indivisibiles;
sicut cognitio de tribus objectis, nequit repræ-
sentare unum objectum, non representatis aliis.

RESPONDEAT. Ut reddatur humanitas,
pro hoc potius tempore ab aeternitate durans,
facit cum illa aeternitate, posita potius nunc,
quam aliás, unio. Aeternitas quidem comple-
ctitur de se omnia tempora, si supponitur omni
tempore unita; secus, si determinato. Et sicut
aeternitas Dei non facit Deum durare hodie pro-
heri, quia defunct connotata salvativa hodiè,
aeternitatis hesterna; ita, quia defunct conno-
tata salvativa, ut dicatur durare humanitas, non
solum dum est suppositio unionis, sed absolute,
aeternitatis duratione: ideo non potest dici,
quod omni tempore, sed determinato, per illam
duret. Nec potest forma tribuere effectum
formalem hunc potius quam alium, si suppona-
tur unita, non solum nunc, sed & aliás. Unde
humanitas non est capax subiectum, ut denomi-
netur durans, etiam ante suppositionem unionis
ad illam durationem. Et licet rationes formales
sint indivisibiles, supponunt tamen suarum
formarum unionem; quæ si non detur, pro quo
tempore non supponitur illius formæ unio, pro
illo nec potest supponi effectus formalis: pro-
inde, quia ab aeterno non supponitur unio aeternitatis,
ideo nec facit durare ab aeterno huma-
nitatem.

DE IMMENSITATE sic discurrit Aldrete.
Nihil creatum potest denominari existens ubi-
que. Probat id auctoritatibus, & rationem dat.
Quia Deus ex se petit superare universas crea-
turas, in peculiari perfectione, in qua resplendet
aliqua virtus, seu potentia, semotis cunctis im-
perfectionibus. Neque inquit, potest dici hu-
manitas existens in determinato aliquo loco per
immensitatem, ob dicta in simili de aeternitate;
& quia si ab immensitate haberet existentiam
potius in hoc loco, quam in alio, deberet ipsa u-
nio potius respicere hunc locum, quam alium:
proinde, occasione motus localis, deberet va-
riari unio hypostatica; si que unio hypostatica est
huic potius spatio affixa, ab ipsa potius, & non
ab immensitate, haberet humanitas existentiam
in hoc loco: quia immensitas, respectu humani-
tatis, est indifferens, cum illa determinet ad exi-
stendum in hoc loco, unio autem ipsa determi-
netur ad hunc locum, indifferetiamque exi-
stendi in hoc loco, non causat immensitas, sed

* q 3 propria

propria ubitas, & sicut non potest cogitari crea-ta ubicatio, indifferens ad hoc vel illud spatum, aut unio indifferens, ad hæc potius quam illa extrema, & qua alunde determinari deberent; ita nec determinabit immensitas ad existen-dum potius in hoc spatio.

C O N T R A. Concedo esse authoritates Pa-trum, quæ dicunt creaturam non posse esse ubi-que; sed restat quærere, cùm possit esse subsi-stens subsistentiâ divinâ, cur non possit esse ubi-que immensitate divinâ? Quanquam etiam authoritates Patrum intelligi possunt, quod ve-lint non dari creaturam, quæ sit immensa per es-sentiam. Deinde, non ita petit superare Deus crea-turam, in linea subsistendi, ut petat, ne per eandem subsistentiam subsistat & natura divi-na, & natura humana; ergo nec in linea locabi-litatis petet, ut immensitur immensitate di-vinâ sola natura divina, & non humanitas. Ut autem ab immensitate hic potius existens, quam alibi determinetur, ab ipso habet locorum sta-tu: uti nec Deus existit in mundo tertio, quem ab hinc formaret; & si ponas, quocunque sen-su, etiam in quibusque spatiis imaginarii exis-te-re Deum, idem dicam de humanitate illa; quia si non repugnat alunde, ut humanitas immen-situr, nec repugnabit ut illic existat. Si au-tem teneas, quod non nisi in hoc toto mundo, sit ubique, sicut & Deus; non ab unione tan-quam ratione formalis determinabit ad id, sed ab ipsa immensitate, præsupponente tamen u-nionem hypotheticam: consequenter, nec ac-cessione motus localis variabitur unio. Negatur item, suppositâ unione, esse immensitatem indifferente, ut faciat illam ubique, & sicut indifferentiâ subsistendi non aufert in Christo propria Persona, ita nec indifferentiâ exis-tendi, in loco & illo & illo, auferet propria ubitas.

D E O M N I P O T E N T I A sic discurrit idem. Deus in denominatione potentis producere crea-turas, petit infinitè superare crea-turas, quod multis probat, & in hoc tandem resolvit, quia effectus debet proportionari essentiæ, con-seguenter virtuti summae, debet singulariter re-spondere, summa effectuum multitudine, ac pro-inde finita entitas nequit denominari producti-va summae multitudinis effectuum: ex quo et-iā principio colligitur, cur virtus spirandi, uni-ta defacto humanitati Christi, non denominet illam potentem producere Spiritum sanctum? nec potest denominari ab omnipotenti huma-nitas, potius producere has crea-turas, quam alias, propter jam dicta. Deinde ex eo, quia quoties aliqua virtus non agit, nisi ex imperio volun-tatis, non denominat potentem agere illam naturam, cuius imperio determinatur; di-vina autem omnipotentia ex se petit determi-nari ab imperio libero divina voluntatis, & nul-li imperio parere potest, nisi divino: quemad-

modum, licet natura humana uniatur angelica, non potest tamen potentia loco motiva angelica, obediere imperio naturæ humanæ; nam im-perium voluntatis, ex se ordinatur, ad mo-vendas potentias illius naturæ, quæ dicitur volens.

C O N T R A. Deus in denominatione subsi-stentis, non ita petit superare crea-turas, ut non possint subsistere subsistentiâ increata; ergo nec ita superat in denominatione potentis, quin possit reddi omnipotens crea-tura, omnipoten-tiâ divinâ. Et licet effectus debitus essentiæ, debeat proportionari essentiæ, non tamende-bitus, non nisi in circumstantia unionis superna-turalis. Nego, quod Christo non communice-tur denominatio spirandi, quæ sequitur ipsam entitatem Verbi, per communicationemque idiomaticum potest dici de Christo, sano sensu, cur enim non denominatur Christus spirans Spiritum Sanctum? Nego, quod omnipoten-tia non possit determinari ad agendum, à vo-luntate creata Christi. Nego item, quod na-tura humana non denominaret motivæ angelicæ, si humanitati uniretur natura angelica, faceretque unum per se; imperium autem vo-luntatis ordinatur ad mo-vendas potentias, il-lius naturæ, si id præcisè fiat, titulo naturæ. *Hinc aliter*

R E S P O N D E T U R. Cur immensitas, & eterni-tas, &c. non tribuant suum effectum humaniti-ati Christi, tribuat autem sanctitas personalis, ra-tio debet peti ex dictis. Quia scilicet interim-mensitatem, & alia attributa, non potest fieri unum per se, adeoque unum fundativum com-municationis idiomaticum. Ideo autem non potest fieri unum per se, quia neque potest fieri unum per se cum natura divina in se spectata; cùm tamen naturam sequantur attributa, ut dictum repetitò. Unde hæc responsio in prin-cipiis quidem concordat cum Lugo, sed ultimo recurrit ad indistinctionem virtualem naturæ divinæ & immensitatis: præcipue cùm non ap-pareat, quâliquid substantiale, possit com-municare sua idiomatica, sine unione per se? im-mensitas autem Dei est aliiquid substantiale, & ta-men non est unibilis per se.

P o s s e t etiam hæc ratio assignari. Quia immensitas Dei, & eternitas &c. sunt ipsa entitas Dei, & connotata loci aut temporis; non apparet ergo, quâli possit immensitatem immensitatē divinâ, cùm nec entitas humana, reddatur entitas, entitate divinâ. Et certè si immensitatem Dei immensitare natura humana, deberet adhuc dicere in recto ipsam entitatem divinam, con-seguenter, non immensitaretur tunc illâ immensitate natura humana, sed divinâ; hoc enim immensitaretur, quod in recto dicitur. Quæ doctrina est bona, sed in Minorib[us] habet difficultatem; nam etiam Sanctitas Deitatis est ipsa Deitatis, & tamen illâ sanctificatur humanitas.

Pun-